

Nr 407.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående tillfälliga lönetillägg till tjänstemän vid tullverket m. m.; given Stockholms slott den 29 april 1918.

Under återopande av bifogade utdrag av protokollet över finansärenden för denna dag, vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen *dels* medgiva, att § 11 i kungl. kungörelsen den 18 juni 1910 angående avlöningsreglemente för tjänstemän vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning må, räknat från och med den 1 januari 1919, erhålla följande ändrade lydelse:

»Å ort, där de allmänna levnadsomkostnaderna äro särskilt höga, utgår ortstillägg till tjänstemän vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning, enligt av Kungl. Maj:t fastställda grunder, med tio eller femton procent av avlöningen, dock med iakttagande därav att ortstillägget ej må beräknas å högre belopp än 3,000 kronor»;

dels medgiva, att en var ordinarie befattningshavare vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning må för år 1919 komma i åtnjutande av tillfälligt lönetillägg å 300 kronor, för helt år räknat, med skyldighet likväl för den, som uppbär sådant tillägg, att, därest han på grund av gällande taxa å ersättning, som enligt särskilda bestämmelser skall av trafikerande utgöras för vissa av tulltjänstemän verkställda tjänsteförrättningar, uppbär extra inkomst i tjänsten, som icke är att hänföra till rese- och traktamentsersättning enligt resereglementet, han skall, i den mån sanma inkomst överstiger, för helt år räknat, det tjänstemannen tillkommande tillfälliga lönetillägg, vara skyldig att till statsverket avstå en tredjedel av det sålunda överskjutande sportelbeloppet, dock icke i något fall högre belopp än som motsvarar nämnda lönetillägg;

dels medgiva, att befattningshavare å extra stat vid tullverkets

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 1 saml. 367 häft. (Nr 407.) 1

lokalförvaltning samt tjänsteman, som erhållit stadigvarande förordnande att bestrida ledig tjänst vid tullverkets kustbevakning, ävensom tjänsteman, förordnad i omedelbar eller medelbar succession efter sålunda förordnad befattningshavare, må erhålla ej mindre ortstillägg enligt de för ordinarie befattningshavare föreslagna grunder än även avlöningstillägg motsvarande de för sistnämnda befattningshavare här ovan angivna tillfälliga lönetillägg, dock med förberörda skyldighet att under vissa förhållanden avstå extra inkomster i tjänsten;

dels till ortstillägg till befattningshavare vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning i riksstaten för år 1919 bland de ordinarie anslagen under sjunde huvudtiteln uppföra ett förslagsanslag av 333,800 kronor;

dels ock till tillfälliga lönetillägg till tullverkets personal m. m. för år 1919 under sjunde huvudtiteln för samma år bevilja ett förslagsanslag å extra stat av 665,000 kronor. .

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 29 april
1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
              SCHOTTE,
              PETRÉN,
              NILSON,
              LÖFGREN,
              friherre PALMSTIERNA,
              RYDÉN,
              UNDÉN,
              THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Thorsson anförde därefter:

Såsom av statsrådet och chefen för civildepartementet förut denna dag erinrats, uppdrog Kungl. Maj:t den 13 augusti 1917 å 1915 års kommission för gemensamma avlöningsbestämmelser vid kommunikationsverken med flera verk att inkomma med utlåtande och förslag dels angående löneroglering för befattningshavare vid vissa angivna verk dels ock rörande tillfällig löneförbättring för, bland andra, befattningshavare i tullverket, med bibehållande åtminstone i huvudsak av det vid sistnämnda verk nu tillämpade sportelsystemet, varvid emellertid behörig hänsyn skulle tagas till den återverkan, ett förverkligande av kommissionens förslag kunde tänkas utöva på avlöningsförhållandena

Inledning.

i de centrala verken och jämförliga ämbetsverk jämte dem underställd personal.

Till fullgörande av berörda uppdrag har kommissionen den 20 mars 1918 avgivit betänkande i ämnet.

På grund av den förut omförmälda, av Kungl. Maj:t vid uppdragets meddelande givna anvisningen har den av kommissionen föreslagna löneförbättringen, vad tullverket beträffar, i huvudsak inskränkts till åstadkommande av tillfälliga lönetillägg vid sidan av de ordinarie avlöningsförmånerna. Anledningen härtill är, såsom kommissionen framhåller, tvåfaldig. Dels befinner sig nämligen detta verk för närvarande under omorganisation, vilken förberedes av en särskild för ändamålet arbetande kommission, 1914 års tullkommission. Såsom resultat härav torde vara att förvänta en genomgripande omläggning av ett flertal tjänstekategorier inom verket, indragning av befattningar samt eventuellt inrättande av nya sådana, ävensom möjligen andra organisatoriska förändringar. Att under dylika förhållanden nu företaga genomgående omläggningar av den fasta avlöningsskalan vid detta verk har kommissionen redan av dessa skäl icke ansett lämpligt. Härtill kommer, att 1915 års kommission vid nu ifrågavarande provisoriska reglering haft att utgå från ett bibehållande tills vidare, åtminstone i huvudsak, av det vid verket tillämpade sportelsystemet. Då en verklig lönereglering vid tullverket icke torde kunna äga rum utan att frågan om sportlernas bibehållande till art och omfång samtidigt i hela dess vidd upptages till prövning och detta icke kan ske under nuvarande förhållanden, utgör detta, framhåller kommissionen, ett ytterligare motiv för att man i fråga om detta verk håller sig till det mindre vittgående systemet med tillfälliga löneförbättringar.

Över kommissionens i betänkandet innefattade förslag rörande tullverket har generaltullstyrelsen den 4 april 1918 avgivit underdånigt utlåtande, vilket torde få såsom bilaga åtfölja det i detta ärende nu förda statsrådsprotokoll. Därjämte hava Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening och Sveriges tullmannaförening inkommit med särskilda yttranden i anledning av betänkandet.

Huvudgrunderna för nu gällande avlöningsbestämmelser.

Innan jag närmare ingår på föreliggande fråga, må det tillåtas mig att i största korthet omförmäla huvudgrunderna för nu gällande avlöningsbestämmelser vid tullverket.

Den senaste löneregleringen för tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning ävensom för generaltullstyrelsen genomfördes år 1910, och äro de avlöningssatser, som från och med år 1911 blevo

tillämpliga i avseende å de särskilda då befintliga befattningshavarna fortfarande gällande, utom vad avser generaltullstyrelsens förste vaktmästare och vaktmästare, vilka vid 1911 års riksdag förklarats berättigade den förre till ett ålderstillägg samt de senare till ett andra ålderstillägg.

Utöver berörda löneförbättringar hava icke andra ändringar i de år 1910 beslutade avlöningsstaterna vidtagits, än att antalet befattningshavare i redan befintliga grader tid efter annan ökats samt att från och med år 1918 å generaltullstyrelsens ordinarie stat uppförts avlöningar till kvinnliga biträden av andra lönegraden.

Samtidigt med löneregleringen av år 1910 godkändes dels avlöningsreglemente för tjänstemän vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning dels ock villkor och bestämmelser för åtnjutande av de från och med 1911 års början fastställda nya avlöningsförmånerna för generaltullstyrelsen (se kungl. kungörelser den 18 juni 1910). Under det att avlöningvillkoren för generaltullstyrelsen fortfarande äro gällande — dock med visst tillägg — hava några mindre förändringar vidtagits beträffande avlöningsreglementet, vilka dock ej beröra de i detta sammanhang avhandlade frågor.

Det avlöningssystem, som gäller för tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning, liknar i flera hänseenden det vid kommunikationsverken tillämpade.

Till nämnda personal vid tullverket utgår, på sätt i avlöningsstaten närmare angives, fast avlöning, vilken kan förhöjas efter respektive 3, 6 och 9 års tjänstgöring. Denna fasta avlöning, vare sig den utgör begynnelseavlöning eller efter viss tids tjänstgöring intjänad förhöjd avlöning, fördelas i lön och tjänstgöringspenningar enligt en i avlöningsreglementet intagen skala. Utöver den fasta avlöningen åtnjuter, på grund av bestämmelse i § 11 i reglementet, tjänsteman vid lokalförvaltningarna i Stockholm, Haparanda och Riksgränsen ortstillägg med 10 procent av begynnelselönen vid vederbörande tjänst, dock högst 300 kronor årligen.

Vad generaltullstyrelsen beträffar, hava avlöningarna för tjänstemännen därstädes bestämts efter samma normer som för motsvarande befattningshavare i de efter den s. k. statskontorstypen reglerade centrala ämbetsverken.

Jämte den ordinarie personalen finnas anställda tjänstemän med avlöningar av särskilda, å extra stat anvisade förslagsanslag till förstärkning av arbetskrafterna hos generaltullstyrelsen och vid tullverkets lokalförvaltning. Nämnda tjänstemän uppbära avlöning till samma

belopp som ordinarie tjänstemän i samma tjänstegrad, dock efter avdrag av vissa belopp, motsvarande, i avrundade tal, avgifter för egen pensionering.

Tullverkets
lokalförvaltning
samt
kust- och
gränsbevakning.

Nu gällande avlöningssatser vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning framgå av följande tablå, uti vilken befattningarna ordnats efter begynnelseavlöningsstorlek med utgångspunkt från den lägst avlönade tjänstekategorien.

	Begynnelseavlönning	Slutavlönning	Förtjänsteman, som åtnjuter ortstillägg, höjes avlöningen med
Kustroddare	1,200	1,500	—
Vaktmästare av klass 3	1,200	1,500	90
Kustvakt	1,300	1,600	—
Gränsridare	1,500	1,800	—
Vaktmästare av klass 2	1,500	1,800	112
Kustuppsyningsman	1,650	1,950	—
Vaktmästare av klass 1	1,750	2,050	131
Uppsyningsman av klass 3	1,750	2,200	131
» » » 2	1,900	2,350	143
Gränsuppsyningsman	2,050	2,500	—
Uppsyningsman av klass 1	2,050	2,500	154
Kustöveruppsyningsman	2,100	2,550	—
Överuppsyningsman av klass 2	2,300	2,900	173
Gränsöveruppsyningsman	2,600	3,500	—
Överuppsyningsman av klass 1	2,600	3,500	195
Gränsinspektör	2,600	3,800	—
Tullinspektör	2,600	3,800	195
Kammar skrivare	2,800	4,000	210
Tullfrskal	3,000	4,200	225
Tullförvaltare av klass 5	3,300	4,500	245
» » » 4	4,000	5,200	280
Kontrollör	4,200	5,400	290
Gränsbevakningschef	4,800	6,000	—
Förste kontrollör; tullförvaltare av klass 3	4,800	6,000	300
Överkontrollör av klass 2	5,300	6,500	300
Kustbevakningschef	5,500	6,700	—
Tullförvaltare av klass 2, överinspektör av klass 3	5,500	6,700	300
Överkontrollör av klass 1; tullförvaltare av klass 1; överinspektör av klass 2	6,300	7,500	300
Överinspektör av klass 1	7,300	8,500	300

Anm. Enär ortstillägg utgår endast till tjänstemän vid lokalförvaltningarna i Stockholm, Haparanda och Riksgränsen samt då därstädes förekomma allenast vissa tjänstekategorier, äro åtskilliga av de ovan angivna ortstilläggen att anse såsom blott beräknade.

Ortstillägg.

Såsom förut är nämnt, avsåg det kommissionen givna särskilda uppdraget, såvitt angår tullverket, åstadkommande av allenast tillfälliga

löneförbättring för befattningshavare vid nämnda verk med bibehållande i huvudsak av det vid verket nu tillämpade sportelsystemet.

Om också beredandet av tillfälliga lönetillägg icke direkt behöver föranleda ändringar i gällande avlöningsreglemente, har kommissionen dock ansett sig böra i detta sammanhang såsom ett led i strävandet efter gemensamma avlöningsbestämmelser vid de verk, kommissionens uppdrag gäller, föreslå en omläggning av nuvarande, i avlöningsreglementet för tullverkets personal meddelade bestämmelser rörande ortstillägg.

Vad då sistnämnda fråga beträffar, erinrar kommissionen till en början därom, att dylikt tillägg utgår till en var lokalförvaltningen tillhörande tjänsteman, som är placerad i Stockholm, Haparanda eller Riksgränsen, med ett belopp, som motsvarar 10 procent av den för tjänsten bestämda *begynnelselönen* (lön i motsats till tjänstgöringspenningar) dock högst med 300 kronor årligen.

Kommissionen.

Kommissionen anför vidare:

»Beträffande detta ortstillägg är att märka, att sådant icke tillkommer personal vid kust- eller gränsbevakningen; att ortstillägget utgår med samma procentsats i Stockholm, Haparanda och Riksgränsen, oaktat dessa orter eljest auses tillhöra olika dyrortsgrupper; att ortstillägg icke förekommer på andra orter, som i dyrhethänseende äro likställda med de nyssnämnda; samt att ortstillägget vid tullverket till beloppet bestämmes allenast efter begynnelselönen, dock med viss begränsning, medan vid postverket och telegrafverket ortstillägget beräknas å innehavande lön jämte tjänstgöringspenningar, likaledes med viss begränsning.

Vid upprepade tillfällen har fråga förelegat om sådan utsträckning av rätten till ortstillägg vid tullverket, att dylika tillägg skulle utgå jämväl å andra dyrorter än Stockholm, Haparanda och Riksgränsen. Förslag i sådant hänseende har emellertid, efter avstyrkanden av vederbörande departementschefer, icke av Kungl. Maj:t framlagts för riksdagen. Såsom huvudsakliga skäl för berörda avstyrkanden har framhållits, att, då det vore önskvärt att söka åstadkomma enhetlighet beträffande avlöningsförmånerna för kommunikationsverken och tullverket, denna syntes bliva svårare att vinna, därest för något av verken en utsträckning av de för desamma gällande avlöningsbestämmelserna ägde rum. Vidare har anförts, att, då den förestående revisionen av tullverkets organisation kunde förmodas föranleda därtill, att personalförhållandena inom tullverket bleve väsentligt förändrade, det på grund

därav icke vore tillrådligt att vidtaga en så genomgripande ändring i de för tullverkets personal gällande avlöningsförmånerna, som en utsträckt användning av avlöningstiteln ortstillägg vid tullverket skulle innebära.

Enligt kommissionens mening böra emellertid de antydda skälen icke nu behöva förhindra en omläggning av ortstillägget vid tullverket.

Därest kommissionens i detta betänkande innefattade förslag beträffande viss ändring av bestämmelserna om ortstillägg eller dyrtillägg vid postverket, telegrafverket och statens vattenfallsverk godtagas, skulle samtliga dessa verk erhålla i sak enhetliga stadganden uti ifrågavarande avseende. Bringas nu tullverkets bestämmelser om ortstillägg till överensstämmelse med nyssberörda stadganden, är detta att anse såsom ett steg i riktning mot gemensamhet i avlöningsbestämmelser vid omhandlade verk, vadan enligt kommissionens uppfattning redan ur denna synpunkt en åtgärd i sådant hänseende måste anses synnerligen önskelig och ingalunda ägnad att försvåra kommissionens kommande arbete.

Då vidare ortstillägg enligt kommissionens mening bör tillkomma icke blott personal vid tullverkets lokalförvaltning utan jämväl vid kust- och gränsbevakningen, torde den nu ifrågasatta åtgärden, icke kunna på något sätt verka föregripande vid en blivande omorganisation vid tullverket. Det är nämligen icke tjänstens beskaffenhet, som påkallar ortstillägg, utan det är dyrhetsförhållandena å den ort, där vederbörande är placerad, som härutinnan böra vara bestämmande. Eventuella omflyttningar av befattningshavare på grund av blivande omorganisation synas fördens skull snarare underlättas genom väl avvägda och efter enhetliga grunder utgående ortstillägg.

Då en utvidgning i angivna hänseende av rätten till ortstillägg för tullverkets personal torde få anses vara av rättvisa och billighet påkallad samt då, enligt kommissionens förmenande, icke i övrigt anförts några omständigheter, som lägga hinder i vägen för en dylik åtgärd, har kommissionen icke tvekat att, såsom redan blivit antytt, föreslå, dels att bestämmelserna om ortstillägg vid tullverket utsträckas att omfatta jämväl personal vid kust- och gränsbevakningen, dels ock att dessa bestämmelser bringas till närmaste överensstämmelse med vad i sådant hänseende enligt kommissionens nu avgivna förslag skulle bli gällande för manliga befattningshavare vid postverket, telegrafverket och statens vattenfallsverk.

I enlighet därmed skulle alltså befattningshavare, som är placerad å ort, där de allmänna levnadsomkostnaderna äro särskilt höga, äga

uppbära ortstillägg utgående med 10 eller 15 procent å hela den fasta avlöningen, med iakttagande emellertid av den begränsningen, att för befattningshavare, vilkens avlöning överstiger 3,000 kronor, ortstillägg ej beräknas å högre belopp än 3,000 kronor. Ortstillägget skulle sålunda ej överstiga 300 kronor å ort, där ortstillägget utgår efter 10 procent, och 450 kronor å ort, som anses berättiga till 15 procents ortstillägg. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, dels å vilka orter dylikt tillägg över huvud taget bör utgå, dels ock dyrorternas inbördes gruppering.

Då avsikten med den sålunda ifrågasatta förändringen av bestämmelserna i fråga om ortstillägg vid tullverket bland annat är att åstadkomma en viss enhetlighet i detta hänseende mellan de särskilda verken, förutsätter kommissionen, att vid den blivande ortsgrupperingen iakttages, att ort vid tullverket, som tillika utgör placeringsort för personal vid postverket, telegrafverket eller statens vattenfallsverk, i regeln hänföres till samma ortsgrupp som vid dessa senare verk.

Kommissionen har låtit genom socialstyrelsens försorg verkställa en preliminär undersökning för utrönande, huru en indelning av tullorterna i riket med tillämpning av samma grunder, som kommit till användning vid nu gällande gruppering i dyrortshänseende av post- och telegraforterna, skulle komma att te sig. Därvid har befunnits, att Haparanda och Riksgränsen rätteligen icke borde hänföras till ort, där ortstillägg skulle utgå. Då emellertid nämnda två orter hittills vid tullverket betraktats såsom dyrorter, torde dock — för att de därstädes stationerade befattningshavarna icke må särskilt under dessa ekonomiskt brydsamma tider berövas dem för närvarande tillkommande tillägg — dessa två orter tillvidare böra hänföras till dyrorter med 10 procent tillägg.»

Uti sitt utlåtande över förslaget har generaltullstyrelsen förklarat sig icke hava något att erinra mot detsamma.

Generaltullstyrelsen.

Sveriges tullmannaförening har föreslagit, att för beredande av förhöjd sammanlagd avlöning åt särskilt de lägstavlönade befattningshavarna tillägget måtte bestämmas till 15 och 25 procent å den fasta avlöningen men i övrigt utgå enligt de av kommissionen förordade grunderna.

Sveriges tullmannaförening.

Såsom kommissionen omförmält, har gång efter annan frågan om utsträckning av rätten till ortstillägg vid tullverket varit föremål för

Departementschefen.

prövning hos Kungl. Maj:t, utan att dock hava lett till någon framställning i ämnet hos riksdagen. I fråga om de huvudsakliga skäl, som anförts mot en dylik åtgärd, tillåter jag mig hänvisa till den av kommissionen i sådant hänseende lämnade redogörelsen.

Då jag emellertid anser en utvidgning av rätten till ortstillägg enligt de av kommissionen föreslagna grunder vara fullt befogad och då de nyssberörda invändningarna mot en åtgärd i sådan riktning numera torde hava förlorat sin betydelse, finner jag mig böra tillstyrka kommissionens förslag, vilket nära ansluter sig till vad i sådant hänseende förut denna dag hemställts skola gälla för postverket, telegrafverket och statens vattenfallsverk.

I enlighet härmed torde § 11 i gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning böra erhålla följande förändrade lydelse:

»Å ort, där de allmänna levnadsomkostnaderna äro särskilt höga, utgår ortstillägg till tjänstemän vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning, enligt av Kungl. Maj:t fastställda grunder, med tio eller femton procent av avlöningen, dock med iakttagande därav, att ortstillägget ej må beräknas å högre belopp än 3,000 kronor.»

*Tillfälliga
lönetillägg.*

Jag övergår härefter till frågan om beredande av tillfälliga lönetillägg åt personalen vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning.

Kommis-
sionen.

Vidkommande detta spörsmål har kommissionen anført, att kommissionen vid en mera allmän jämförelse mellan nuvarande avlöningar för, å ena sidan, nämnda personal samt, å andra sidan, befattningshavare vid kommunikationsverken samt inom centrala verk uppmärksammat, hurusom ifrågavarande tullstatspersonal vid senaste löne-reglering blivit relativt väl tillgodosedd, vadan det tilltänkta lönetillskottet för densamma borde, enligt kommissionens mening, kunna hållas inom något snävare gränser än för åtskilliga befattningshavare vid andra verk.

Givetvis vore det önskvärt, yttrar kommissionen vidare, om tilläggen kunde avvägas så, att tjänstemännen vid tullverket, å ena, samt jämförbara befattningshavare vid de övriga verken, å andra sidan, bleve i avlöningshänseende så vitt möjligt likställda, men kommissionen hade icke ansett sig nu kunna eller böra företaga några ingående jämförelser mellan de särskilda tjänstekategorierna inom de olika verken. Och vad nu tullverket anginge, måste med verkets nuvarande organisation en dylik jämförelse ställa sig synnerligen vansklig. Kom-

missionen syftade härvidlag särskilt på det förhållandet, att den indelning av vissa tjänstekategorier i olika klasser, som förekomme vid tullverket, vore grundad icke så mycket på göromålens art utan fastmera på deras omfattning. Den klassificering av de särskilda tullförvaltningarna, som företagits huvudsakligen ur synpunkten av arbetets omfattning, hade nämligen beträffande de tjänstemän, som vore indelade i klasser, i regeln blivit bestämmande även för den tjänsteklass, till vilken vederbörande befattningshavare skulle hänföras. Sålunda förekomme exempelvis vaktmästare av 3:e (lägsta) klassen uteslutande å de mindre tullförvaltningarna, under det att vaktmästare av denna klass icke alls funnes vid de större tullförvaltningarna, även om det arbete, som vid dessa senare förvaltningar ålåg vederbörande vaktmästare, vore av den enklaste beskaffenhet. Vid dessa större tullförvaltningar tillhörde däremot samtliga vaktmästare antingen 1:a eller 2:a klassen.

Kommissionen anför därefter följande:

»Vad då först beträffar obefordrade tjänstemän av lägre grad vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning har kommissionen, i betraktande av de avlöningar, kommissionen tänkt sig för de obefordrade tjänstemannagrupperna vid kommunikationsverken, funnit sig böra för ifrågavarande tullpersonal föreslå ett, såsom lämpligt ansett, tillägg av 300 kronor.

Bland tjänstemän av högre grad erbjuda kammarskrivarna en jämförelsepunkt vid avvägandet av löneförbättringens belopp. Dessa befattningshavare kunna nämligen enligt kommissionens mening med fog jämföras med stationsskrivare, manliga postexpeditörer och telegrafassistenter. Vid en dylik jämförelse måste emellertid beaktas, att med hänsyn till den långa extra ordinarie tiden för kammarskrivare dessas ordinarie begynnelseavlöning redan nu är satt jämförelsevis hög, ett förhållande, som även vid den förevarande tillfälliga löneförbättringen synes böra bibehållas.

Enligt kommissionens förslag skulle de nämnda befattningshavarna vid statens järnvägar, postverket och telegrafverket erhålla i avlöning

	å billigaste ort		å dyraste ort	
	lägst	högst	lägst	högst
stationsskrivare	2,520	4,320	2,940	4,800
postexpeditör, manlig	2,500	4,300	2,875	4,750
telegrafassistent	2,500	4,300	2,875	4,750

I anslutning härtill har kommissionen ansett lönetillägget till kammarskrivare skäligen kunna bestämmas till 300 kronor eller samma

belopp som nyss ifrågasatts för vissa tjänstemän av lägre grad. Sammanlagda avlöningsbeloppet för kammarskrivare skulle nämligen, med iakttagande av de nya grunderna för ortstillägg, bliva å billigaste ort lägst 3,100 kronor (fast avlöning 2,800 + tillfälligt lönetillägg 300) och högst 4,300 kronor (fast avlöning 4,000 + tillfälligt lönetillägg 300) samt å dyraste ort lägst 3,520 kronor (fast avlöning 2,800 + ortstillägg 420 + tillfälligt lönetillägg 300) och högst 4,750 kronor (fast avlöning 4,000 + ortstillägg 450 + tillfälligt lönetillägg 300).

Beträffande övriga befattningshavare vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning erbjuder en jämförelse med tjänstehavare vid andra verk stora svårigheter. Vid sådant förhållande och då, enligt vad nyss föreslagits, det tillfälliga lönetillägget för vissa tjänstemän av lägre grad samt kammarskrivare skulle utgå med 300 kronor, har det syns kommissionen som borde lönetillägget jämväl för övriga befattningshavare av såväl högre som lägre grad kunna lämpligen sättas till samma belopp eller 300 kronor.»

Generaltullstyrelsen.

Uti sitt utlåtande i anledning av kommissionens betänkande har generaltullstyrelsen förklarat sig visserligen för sin del icke kunna godkänna kommissionens motivering för storleken av det ifrågasatta lönetillägget åt tullverkets personal, men likväl icke nu vilja göra framställning om höjning av detsamma, bland annat under hänvisning till den definitiva lönereglering, som ställts i utsikt.

Sveriges tullmannaförening och Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening.

De förut nämnda personalsammanslutningarna, Sveriges tullmannaförening och Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening, hava däremot påyrkat höjning av det tillfälliga lönetillägget. Den förra föreningen har sålunda hemställt, att lönetillägget skulle för tjänstemän av lägre grad utgå med 500 kronor, under det att den senare föreningen föreslagit, att lönetillägget måtte bestämmas till 300 kronor för tjänster med begynnelseavlöning under 2,600 kronor samt till 500 kronor för övriga tjänster.

Departementschefen.

Då det nu gäller, att bestämma beloppet av de tillfälliga lönetillägg, som må böra utgå till nu ifrågavarande befattningshavare vid tullverket, måste givetvis hänsyn tagas till den omständigheten, att verket är föremål för omorganisation. Det kan under sådana förhållanden icke vara lämpligt att genom lönetillägg, som noggrant avvägs i förhållande till avlöningarna inom andra verk, föregripa en framdeles möjligen önskvärd omvärdering av tjänsterna gent emot befattningar

inom mer eller mindre närstående verk. Den frågan torde nämligen böra stå öppen, huruvida avlöningarna vid tullverket skola, såsom hittills i viss mån varit fallet, alltjämt bibehållas på ett något högre plan än vid andra verk eller om lönesatserna böra bestämmas efter mera ensartade grunder. Då härtill kommer, att, såsom kommissionen framhållit, den nuvarande klassindelningen av vissa stora tjänstemannagrupper vid tullverket så gott som omöjliggör en mera ingående jämförelse med tilläventyrs motsvariga tjänster på andra håll, anser jag i likhet med kommissionen, att lönetillägget vid tullstaten bör bestämmas efter helt summariska grunder. På de av kommissionen anförda skäl finner jag mig ock kunna tillstyrka, att lönetilläggets belopp sättes till genomgående 300 kronor, vilket tilläggsbelopp för vissa grupper av tulltjänstemän skulle åstadkomma, att de i avlöningshänseende bleve någorlunda jämställda med i viss mån jämförliga befattningshavare vid andra verk. Jag tillåter mig ock erinra, att generaltullstyrelsen ansett sig kunna åtminstone för närvarande godtaga kommissionens förslag i fråga om lönetilläggets belopp.

Därest kommissionens av mig sålunda tillstyrkta förslag beträffande ortstillägg samt tillfälliga lönetillägg för tjänstemän vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning vinner bifall, skulle begynnelse- och slutavlöningarna å billigaste ort och å dyraste (15 procent) ort komma att uppgå till följande belopp.

	Billigaste ort		Dyraste ort	
	Begyn- nelse- avlöning	Slut- avlöning	Begyn- nelse- avlöning	Slut- avlöning
Kustroddare; vaktmästare av klass 3	1,500	1,800	1,680	2,025
Kustvakt	1,600	1,900	1,795	2,140
Gränsridare; vaktmästare av klass 2	1,800	2,100	2,025	2,370
Kustuppsyningsman	1,950	2,250	2,197.50	2,542.50
Vaktmästare av klass 1	2,050	2,350	2,312.50	2,657.50
Uppsyningsman av klass 3	2,050	2,500	2,312.50	2,880
» » » 2	2,200	2,650	2,485	3,002.50
Gränsuppsyningsman; uppsyningsman av klass 1	2,350	2,800	2,657.50	3,175
Kustöveruppsyningsman	2,400	2,850	2,715	3,232.50
Överuppsyningsman av klass 2	2,600	3,200	2,945	3,635
Gränsöveruppsyningsman; överuppsyningsman av klass 1	2,900	3,800	3,290	4,250
Gränsinspektör; tullinspektör	2,900	4,100	3,290	4,550
Kammarskrivare	3,100	4,300	3,520	4,750
Tullfiskal	3,300	4,500	3,750	4,950
Tullförvaltare av klass 5	3,600	4,800	4,050	5,250
» » » 4	4,300	5,500	4,750	5,950
Kontrollör	4,500	5,700	4,950	6,150
Gränsbevakningschef; förste kontrollör; tullförval- tare av klass 3	5,100	6,300	5,550	6,750
Överkontrollör av klass 2	5,600	6,800	6,050	7,250
Kustbevakningschef; tullförvaltare av klass 2; över- inspektör av klass 3	5,800	7,000	6,250	7,450
Överkontrollör av klass 1; tullförvaltare av klass 1; överinspektör av klass 2	6,600	7,800	7,050	8,250
Överinspektör av klass 1	7,600	8,800	8,050	9,250

Härvid bör emellertid uppmärksammas, att vissa tjänstekategorier endast förekomma å billig ort och andra allenast å dyr ort.

Lönetilläggets
förhållande
till sp. r/et-
inkomster.
Kommissionen.

De sålunda föreslagna tillfälliga lönetilläggen böra emellertid enligt kommissionens mening icke obetingat tillkomma samtliga ifrågasvarande tjänstemän, utan har kommissionen ansett även någon hänsyn böra tagas till de extra inkomster i tjänsten, som i förekommande fall åtnjutas av vederbörande befattningshavare på grund av den så kallade sporteltaxan (kungl. taxan den 23 december 1910 å ersättning, som enligt särskilda bestämmelser skall av trafikerande utgöras för vissa av tulltjänstemän verkställda tjänsteförrättningar). I detta sammanhang torde böra omnämnas, att dylika extra inkomster icke kunna tillkomma tjänstemän i generaltullstyrelsen.

Efter att hava erinrat, att nämnda extra inkomster utgöras av, förutom rese- och traktamentsersättningar enligt resereglementet, de ersättningar, trafikanter hava att erlægga för förrättningar, verkställda

å andra tider än den för vederbörande tjänstinnehavare gällande tjänstgöringstid, yttrar kommissionen vidare:

»Då tullverkets avlöningsförhållanden senast voro föremål för omreglering eller år 1910, gavs visserligen uttryck åt den uppfattningen, att de tulltjänstemännen tillfallande extra inkomster, som utgjorde gottgörelse för de tjänsteförrättningar, han med uppoffrande av vila eller frihet fullgjorde å övertid, icke skulle tagas i betraktande vid bestämmandet av hans avlöning.

För sin del kan kommissionen emellertid vid den nu ifrågasatta tillfälliga avlöningsförhöjningen icke helt bortse från det förhållande att, om också nämnda extra inkomster delvis hava karaktär av verklig övertidsersättning, desamma dock i många fall även äro att anse såsom sportler i egentlig mening.

Genom en på kommissionens föranstaltande verkställd utredning angående de av befattningshavare vid tullverket under åren 1912—1916 åtnjutna extra inkomster i tjänsten eller i omedelbart samband därmed har utrönts, att vederbörandes extra inkomster under åren 1912 — 1914 understundom uppgingo till avsevärda belopp och att dessa inkomster under åren 1915—1916 ytterligare ökats, detta dock huvudsakligen på grund av de under sistnämnda år rådande exceptionella förhållanden, varunder den internationella samfärdseln ägt rum.

Av denna utredning framgår emellertid tillika, att beloppet av dessa sportler för olika tjänstinnehavare växlat i så hög grad, att även inom en och samma tjänstemannakategori samt vid en och samma tullförvaltning vissa personer icke varit i tillfälle att erhålla några som helst dylika inkomster, under det att andra personer haft sportelininkomster uppgående till betydande belopp

Då vid en blivande omorganisation av tullverket de nämnda extra inkomsterna, åtminstone i vad de icke äro att hänföra till verklig övertidsersättning, kunna anses böra helt eller delvis bortfalla, synes det kommissionen, som borde man även av denna anledning iakttaga en viss försiktighet vid beredande av tillfälliga lönetillägg åt personer med dylika extra inkomster.

Såsom redan antytts, ingå bland tullpersonalens ifrågavarande extra inkomster, bland annat, rese- och traktamentsersättning enligt gällande resereglemente. Då dylik ersättning är avsedd att hålla tjänstemannen skadeslös för de ökade kostnader, som föranledas av tjänstgöring å annan ort än stationeringsorten, bör givetvis ersättning av sådant slag icke alls inverka på förevarande spörsmål. Vad de övriga extra inkomsterna enligt sporteltaxan beträffar, hava dessa, såsom nämnt,

delvis karaktären av ett slags övertidsersättning. Vid sådant förhållande och då trafikanternas berättigade intresse att på annan tid än under stadgad expeditionstid erhålla erforderligt biträde av tulltjänsteman icke med nuvarande organisation torde kunna tillgodoses på annat sätt än att personalen för dylikt biträde å övertid fortfarande må uppbära särskild ersättning, synas tjänstemännen böra, i den mån de extra inkomsterna kunna anses motsvara skälig övertidsersättning, uppbära såväl dessa som det tillfälliga lönetillägget utan avkortning. Därest emellertid sportelinkomsten stiger till mera avsevärt belopp, synes det kommissionen, som borde en löneförbättring i samma omfattning som för övriga befattningshavare icke vara av behovet påkallad. Saken torde härvidlag kunna ordnas på det sätt, att antingen lönetillägget minskas i förhållande till sportlernas belopp eller ock vederbörande tjänsteman förpliktas avstå någon del av sportlerna för rätten att uppbära lönetillägget oavkortat. Av praktiska skäl torde det senare förfaringssättet vara att föredraga.

I enlighet med denna uppfattning anser kommissionen böra såsom villkor för åtnjutande av tillfälligt lönetillägg föreskrivas,

att, därest tjänsteman på grund av gällande taxa å ersättning, som enligt särskilda bestämmelser skall av trafikerande utgöras för vissa av tulltjänstemän verkställda tjänsteförrättningar, uppbär extra inkomst i tjänsten, som icke är att hänföra till rese- och traktamentsersättning enligt resereglementet, han skall, i den mån samma inkomst överstiger, för år räknat, det tjänstemannen tillkommande tillfälliga lönetillägg, vara skyldig att till statsverket avstå en tredjedel av det sålunda överskjutande sportelbeloppet, dock icke i något fall högre belopp än som motsvarar nämnda lönetillägg.

Genom denna anordning komme alltid den tjänsteman, som — frånsett rese- och traktamentsersättning — uppbär extra inkomster till ett belopp ej överstigande 300 kronor för år räknat, att erhålla det tillfälliga lönetillägget utan någon som helst avkortning. Av sportelinkomst mellan 300 och 1,200 kronor skulle avstås en tredjedel, till följd varav löneförbättring skulle komma tjänstemännen tillgodo efter en fallande skala, som innebure, att tillägget vid 1,200 kronors sportelinkomst skulle bliva lika med 0. Överstiger sportelinkomsten 1,200 kronor, skall tjänstemannen i varje fall avstå enahanda belopp, som uppbäres i tillfälligt lönetillägg, eller 300 kronor, vadan i sådant fall vederbörande faktiskt icke kommer att åtnjuta någon löneförbättring.»

sionens uppfattning angående ifrågavarande extra inkomsters natur, har dock, med hänsyn därtill att frågan om tulltjänstemännens extra inkomster i hela dess omfattning torde komma under omprövning vid det pågående arbetet med tullverkets omorganisation, icke framställt något förslag om ändring eller bortfallande av berörda villkor för tilldelande av lönetillägg åt tullpersonalen.

Från såväl Sveriges tullmannaförening som Sveriges allmänna tulltjänstemannaförenings sida har däremot yrkats, att det föreslagna villkoret måtte helt bortfalla.

Personal-
sammanslut-
ningarna.

För egen del kan jag icke annat än giva kommissionen rätt uti dess uppfattning, att den ökning av avlöningen, som skulle tillgodokomma tullpersonalen genom det tillfälliga lönetillägget, bör göras beroende av, huruvida vederbörande utom sin avlöning åtnjuter mera avsevärda inkomster på grund av den s. k. sporteltaxan. Då de för rättningar, varför dylika inkomster åtnjutas, falla utanför den egentliga expeditionstiden, bör dock iakttagas, att dylik extra inkomst, i den mån den kan anses utgöra skälig övertidsersättning, icke bör inverka på avlöningen av statsmedel. Som det emellertid icke torde låta sig göra att i varje särskilt fall avgöra, huru stor del av den extra inkomsten kan anses motsvara en efter arbetets beskaffenhet avvägd ersättning för övertidsarbete, synes det vara lämpligt att, såsom kommissionen föreslagit, tillämpa ett mera summariskt tillvägagångssätt.

Departement-
schefen.

Med den av kommissionen tilltänkta lösningen av förevarande spörsmål synas mig ock de nyss antydda synpunkterna hava blivit på ett tillfredsställande sätt tillgodosedda.

I överensstämmelse med vad kommissionen föreslagit anser jag sålunda, att som villkor för åtnjutande av tillfälligt lönetillägg bör föreskrivas, att, därest tjänsteman på grund av förberörda taxa upp- bär extra inkomst i tjänsten, som icke är att hänföra till rese- och traktamentsersättning enligt resereglementet, han skall, i den mån samma inkomst överstiger, för helt år räknat, det tjänstemannen tillkommande tillfälliga lönetillägg, vara skyldig att till statsverket avstå en tredjedel av det sålunda överskjutande sportelbeloppet, dock icke i något fall högre belopp än som motsvarar nämnda lönetillägg.

Sveriges tullmannaförening har hemställt om beviljande av tillfälliga pensionstillägg å 450 kronor till de tjänstemän av lägre grad, som härefter uppföras å tullverkets pensionsstat.

Ifrågasatta
pensions-
tillägg m. m.

Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening har föreslagit, »att lönetillskottet måtte läggas till lönen och liksom denna bliva grundläggande för änkepensioner m. m.»

Departementschefen.

Som de av mig nu föreslagna avlöningsförhöjningarna åt ordinarie personal vid tullverket endast skulle hava karaktären av tillfälliga lönetillägg, förbliva givetvis pensionsförhållandena oberörda.

Icke heller anser jag mig kunna föreslå beredande av jämväl tillfälliga pensionstillägg åt nämnda personal, enär en dylik åtgärd icke skulle stå i överensstämmelse med de grundsatser, som tillämpats i fråga om tillfälliga löneförhöjningar vid andra verk.

Generaltullstyrelsen.
Kommissionen.

Vidkommande generaltullstyrelsen har kommissionen till en början erinrat, att till behandling av 1902 års lönerogleringskommitté överlämnats frågan om reglering av avlöningarna för förste vaktmästare och vaktmästare i bland andra verk generaltullstyrelsen.

Då detta spörsmål alltså i annat sammanhang syntes finna sin lösning, har kommissionen förklarat sig sakna anledning att ingå i prövning av berörda befattningshavares avlöningsförhållanden.

Vad generaltullstyrelsen i övrigt beträffar, har kommissionen ansett befattningshavarna i allmänhet därstädes böra erhålla tillfälliga lönetillägg till belopp, som, efter jämförelse med de av kommissionen föreslagna avlöningar för motsvarande tjänstemän inom kommunikationsverken, kunde anses skäligen.

Kommissionen anför vidare:

»Av de kvinnliga skrivbiträdena i generaltullstyrelsen åtnjuta för närvarande de, som tillhöra första lönegraden, en begynnelseavlönning av 1,200 kronor och en slutavlönning av 1,600 kronor samt biträdena av andra lönegraden en begynnelseavlönning av 1,600 kronor och en slutavlönning av 2,000 kronor. För dessa befattningshavare bör enligt kommissionens mening det tillfälliga lönetillägget utgå med 400 kronor eller samma belopp, som av kommissionen i sådant hänseende föreslås för motsvarande befattningshavare i domänstyrelsen. Den sammanlagda avlöningen skulle alltså därigenom komma att uppgå för biträde av första lönegraden till lägst 1,600 kronor och högst 2,000 kronor samt för biträde av andra lönegraden till lägst 2,000 kronor och högst 2,400 kronor. De sålunda ifrågasatta avlöningsbeloppen för biträde av första lönegraden skulle visserligen komma att något understiga de av kommissionen för de kvinnliga biträdena i generalpoststyrelsen föreslagna avlöningarna, men därvid är att märka, hurusom sistnämnda

grupp av befattningshavare omfattar jämväl biträden med högre kvalificerat arbete och att inom generalpoststyrelsen arbetstiden utgör minst sju timmar, under det att inom generaltullstyrelsen minimiarbetstiden är bestämd till sex timmar.

Av de övriga befattningshavarna i generaltullstyrelsen äro registrator, notarie, revisor och bokhållare, revisor, aktuarie och andre byråassistent att hänföra till *tjänstemän i första graden* samt sekreterare, kamrerare, förste revisor, förste aktuarie och byråassistent till *tjänstemän i andra graden*. Dessa tjänstemän ävensom *byråcheferna* åtnjuta för närvarande följande begynnelse- och slutavlöningar, nämligen:

tjänstemän i 1:a graden	4,000 kronor resp.	5,500 kronor	
» » 2:a »	5,800 »	»	6,800 »
byråchefer	8,100 »	»	8,700 »

För dessa befattningshavare inom generaltullstyrelsen anser kommissionen det tillfälliga lönetillägget böra utgå med 800 kronor.

Härigenom skulle dessa tjänstemän komma i åtnjutande av en sammanlagd avlöning, som någorlunda likställde dem med jämförliga befattningshavare inom exempelvis järnvägsstyrelsen och generalpoststyrelsen.

För ifrågavarande tjänstemän inom generaltullstyrelsen skulle avlöningarna med inräknande av de föreslagna tillfälliga lönetilläggen komma att uppgå till

för tjänsteman i 1:a graden:

begynnelseavlöning 4,800 kronor och slutavlöning 6,300 kronor,

för tjänsteman i 2:a graden:

begynnelseavlöning 6,600 kronor och slutavlöning 7,600 kronor,

för byråchef:

begynnelseavlöning: 8,900 kronor och slutavlöning 9,500 kronor.

De nämnda avlöningsbeloppen för generaltullstyrelsens tjänstemän skulle visserligen komma att något understiga de av kommissionen föreslagna avlöningarna för närmast motsvariga tjänstemän inom kommunikationsverken i allmänhet. Kommissionen har likväl ansett sig böra stanna vid de angivna tilläggsbeloppen, 800 kronor, med hänsyn till, bland annat, dessa tilläggs mera summariska och provisoriska karaktär samt den omläggning av avlöningsformerna, som kan tänkas äga rum för såväl generaltullstyrelsen som domänstyrelsen i samband med införandet av gemensamma avlöningsbestämmelser vid samtliga nu omhandlade verk.»

Vad generaltulldirektören beträffar har kommissionen, under hänvisning till att frågan om förbättring av dennes avlöning ägde ett visst samband med spørsmålet om förhöjd avlöning till övriga verkchefer, icke framlagt något bestämt förslag uti nu ifrågavavande hänseende.

Generaltull-
styrelsen.

Mot kommissionens förslag beträffande provisoriskt lönetillägg åt vissa hos generaltullstyrelsen anställda befattningshavare har nämnda styrelse icke framställt någon erinran.

Departement-
schefen.

Vid meddelande åt kommissionen av det särskilda uppdrag, som föranlett kommissionens nu föreliggande betänkande, ålades kommissionen bland annat att taga behörig hänsyn till den återverkan, ett förverkligande av kommissionens förslag kunde tänkas utöva på avlöningsförhållandena i de centrala verken och jämförliga ämbetsverk jämte dem underställd personal. Nämnda åliggande har kommissionen, såsom framgår av vad som yttrats å sid. 24 i betänkandet, närmast fattat så, att kommissionen vid uppgörandet av sina förslag till löneförbättringar för sådana tjänster, till vilka motsvarigheter förefinnas inom de centrala verken, haft att taga i betraktande, hurusom ifrågavarande förslag kunde bliva av betydelse även för sistnämnda verk därigenom att frågan om beredande av motsvarande löneförbättringar jämväl inom dessa verk då kunde uppkomma. I enlighet med denna uppfattning har kommissionen också funnit sig böra i fråga om de centrala verk, som berördes av kommissionens föreliggande uppdrag, nämligen generaltullstyrelsen och domänstyrelsen, föreslå viss tillfällig löneförbättring för befattningshavare i dessa styrelser. Kommissionen framhåller därjämte såsom sin mening, hurusom det skulle vara till fullo i sin ordning, att dylika löneförbättringar efter hand bereddades även de övriga centrala verken, intill dess desamma kunde bliva föremål för en verklig ny lönereglering.

Vad kommissionen föreslagit i fråga om löneförbättring åt vissa hos generaltullstyrelsen anställda befattningshavare finner jag mig icke kunna biträda. Ej minst med hänsyn till de konsekvenser ett bifall till kommissionens hemställan härutinnan skulle kunna medföra i avseende å löneförmåner åt befattningshavare vid andra enligt statskonstortypen reglerade centrala verk synes mig med upptagandet av den föreliggande frågan böra för det närvarande anstå. Enligt vad jag inhämtat kommer ej heller beträffande domänstyrelsens motsvarande

befattningshavare förslag till av kommissionen förordad löneförbättring att nu framläggas.

Såsom förut är nämnt, finnas vid tullverket befattningshavare, som åtnjuta avlöning från det å extra stat uppförda förslagsanslaget till förstärkning av arbetskrafterna vid tullverkets lokalförvaltning.

Då dessa befattningshavare ävensom i omedelbar eller medelbar succession efter dem förordnade tjänstemän i avlöningshänseende äro i det närmaste likställda med motsvarande ordinarie personal vid verket, böra, såsom kommissionen framhållit, dessa tjänstemän jämväl i avseende å nu föreslagna ändrade grunder för ortstillägg ävensom beträffande ifrågasatta tillfälliga lönetillägg beredas enahanda förmåner som de ordinarie.

Detsamma bör givetvis gälla en annan grupp befattningshavare, nämligen sådana som till följd av frågan om verkets omorganisation allenast på förordnande men dock på ett stadigvarande sätt uppehålla lediga tjänster vid tullverkets kustbevakning, ävensom tjänstemän, vilka erhållit stadigvarande förordnande i omedelbar eller medelbar succession efter sålunda förordnad person.

De förändrade avlöningsbestämmelser, som föreslagits för statens järnvägar, postverket, telegrafverket och statens vattenfallsverk, hava förutsatts skola träda i tillämpning från den 1 januari 1919. Vad tullverket beträffar, finner jag i anslutning härtill böra föreslå, att såväl den ifrågasatta ändringen av § 11 i avlöningsreglementet för tjänstemän vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning må bliva gällande från nyssnämnda tidpunkt, som ock de tilltänkta tillfälliga lönetilläggen för befattningshavare vid tullverket må utgå för år 1919.

I fråga om de medel, som skulle behöva äskas av riksdagen för bestridande av kostnaderna för genomförande av de utav mig nu framlagda förslagen, tillåter jag mig erinra, att Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag under sjunde huvudtiteln, punkterna 36 och 40, föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bliva förelagd riksdagen, under nämnda huvudtitel för år 1919 beräkna *dels* till ortstillägg till befattningshavare vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning bland de ordinarie anslagen ett förslagsanslag av 410,000 kronor *dels*

Befattningshavare å extra stat m. fl.

Tiden för förelagets tillämpning.

Anslag.

ock för tillfälliga lönetillägg till tullverkets personal m. m. bland de extra anslagen ett förslagsanslag av 600,000 kronor.

Såsom jag nämnde vid föredragning inför Kungl. Maj:t den 14 januari 1918 av berörda anslagsfrågor, har det ansetts lämpligt att, för att icke fördröja riksdagens behandling av tullverkets stater i övrigt, för år 1919 utbryta anslaget till ortstillägg ur tullverkets stater och upptaga detsamma som ett särskilt anslag å riksstaten. Vid detta anslags beräkning togs hänsyn till ej mindre nu utgående ortstillägg för den ordinarie personalen vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning än även de ökade kostnader, som kunde föranledas dels av utsträckning av nämnda rätt för bemälda ordinarie personal och dels av föreslagna nya tjänster.

Vidkommande det förenämnda anslaget till tillfälliga lönetillägg m. m. omförmälde jag vid berörda tillfälle, att anslaget beräknats för tillfälliga lönetillägg till såväl den ordinarie tullpersonalen som även personal å extra stat vid tullverket, samt att därjämte under anslaget inbegripits vad som för den å extra stat uppförda personalen vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning kunde erfordras för beredande av ortstillägg enligt kommissionens förslag utöver vad för närvarande gäller.

Sedan numera noggrannare beräkningar kunnat verkställas rörande ifrågavarande bägge anslagsbelopp, torde framställning böra göras till riksdagen om uppförande för år 1919 bland de ordinarie anslagen under sjunde huvudtiteln av ett förslagsanslag av 333,800 kronor till ortstillägg till befattningshavare vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning ävensom beviljande för år 1919 å extra stat under samma huvudtitel av ett förslagsanslag av 665,000 kronor för tillfälliga lönetillägg till tullverkets personal m. m.

Departement-
schefens
hemställan.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva, att § 11 i kungl. kungörelsen den 18 juni 1910 angående avlöningsreglemente för tjänstemän vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning må, räknat från och med den 1 januari 1919, erhålla följande ändrade lydelse:

»Å ort, där de allmänna levnadsomkostnaderna äro särskilt höga, utgår ortstillägg till tjänstemän vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning, enligt av Kungl. Maj:t fastställda grunder, med tio eller femton procent av avlöningen, dock med iakttagande därav, att ortstillägget ej må beräknas å högre belopp än 3,000 kronor»;

dels medgiva, att en var ordinarie befattningshavare vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning må för år 1919 komma i åtnjutande av tillfälligt lönetillägg å 300 kronor, för helt år räknat, med skyldighet likväl för den, som uppbär sådant tillägg, att, därest han på grund av gällande taxa å ersättning, som enligt särskilda bestämmelser skall av trafikerande utgöras för vissa av tulltjänstemän verkställda tjänsteförrättningar, uppbär extra inkomst i tjänsten, som icke är att hänföra till rese- och traktamentsersättning enligt resereglementet, han skall, i den mån samma inkomst överstiger, för helt år räknat, det tjänstemannen tillkommande tillfälliga lönetillägg, vara skyldig att till statsverket avstå en tredjedel av det sålunda överskjutande sportelbeloppet, dock icke i något fall högre belopp än som motsvarar nämnda lönetillägg;

dels medgiva, att befattningshavare å extra stat vid tullverkets lokalförvaltning samt tjänsteman, som erhållit stadigvarande förordnande att bestrida ledig tjänst vid tullverkets kustbevakning, ävensom tjänsteman, förordnad i omedelbar eller medelbar succession efter sålunda förordnad befattningshavare, må erhålla ej mindre ortstillägg enligt de för ordinarie befattningshavare föreslagna grunder än även avlöningstillägg motsvarande de för sistnämnda befattningshavare här ovan angivna tillfälliga lönetillägg, dock med förberörda skyldighet att under vissa förhållanden avstå extra inkomster i tjänsten;

dels till ortstillägg till befattningshavare vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning i riksstaten för år 1919 bland de ordinarie anslagen under sjunde huvudtiteln uppföra ett förslagsanslag av 333,800 kronor;

dels ock till tillfälliga lönetillägg till tullverkets personal m. m. för år 1919 under sjunde huvudtiteln för samma år bevilja ett förslagsanslag å extra stat av 665,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bil. litt. . . . till detta protokoll utvisar, skulle till riksdagen avlätas.

Ur protokollet:

Sten Zethelius.

Bilaga.**Till Konungen.**

Genom nådig remiss den 26 mars 1918 har Eders Kungl. Maj:t anbefallt generaltullstyrelsen att avgiva och senast den 6 dennes till Eders Kungl. Maj:t inkomma med underdånigt utlåtande i anledning av ett utav 1915 års kommission för gemensamma avlöningsbestämmelser vid kommunikationsverken med flera verk avgivet betänkande angående reglering av löneförhållandena vid åtskilliga verk, i vad samma betänkande anginge tullverket.

I anledning härav får generaltullstyrelsen underdånigst anföra följande.

Kommissionens förslag innebär beträffande tullverket i korthet,

att ortstillägg i närmaste överensstämmelse med vad enligt kommissionens förslag skulle bliva gällande för manliga befattningshavare vid postverket med flera verk skulle tillerkännas personalen vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning ävensom befattningshavare å extra stat vid lokalförvaltningen samt tjänstemän, förordnade i omedelbar eller medelbar succession efter å sådan tjänst förordnade tjänstemän; samt

att tillfälligt lönetillägg för år 1919 skulle med vissa angivna belopp tillgodokomma

dels samtliga ordinarie befattningshavare hos styrelsen med undantag för styrelsens chef samt de hos styrelsen anställda vaktmästare,

dels samtliga ordinarie befattningshavare vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning, dock med skyldighet att under vissa förhållanden avstå närmare angiven del av vederbörande tillkommande extra inkomster enligt tullverkets så kallade sporteltaxa,

dels ock samtliga å extra stat uppförda befattningshavare hos styrelsen samt vid lokalförvaltningen ävensom tjänstemän, förordnade i omedelbar eller medelbar succession efter å sådan tjänst förordnade tjänstemän, dock, vad beträffar befattningshavare, som tjänstgör vid lokalförvaltningen, med förberörda skyldighet att avstå viss del av extra inkomster.

Vad nu först beträffar frågan om tilldelande av ortstillägg åt personalen vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning har densamma, såsom känt är, vid flera föregående tillfällen stått på dagordningen utan att dock vid något av dessa hava lyckats vinna sin lösning. Kommissionens förslag, som i stort sett torde likställa tullverkets befattningshavare med befattningshavare i postverket och telegrafverket, är därför ägnat att hälsas med tillfredsställelse. Mot förslaget är från styrelsens sida icke något att erinra. Emellertid tillåter styrelsen sig livligt understödja kommissionens hemställan, att ortstillägg fortfarande måtte få utgå

till befattningshavare i Haparanda och Riksgränsen, ehuru väl dessa två orter enligt verkställda undersökningar icke lära vara att hänföra till dyrorter.

Vidkommande härefter kommissionens förslag om tillfälligt lönetillägg åt befattningshavare vid tullverket faller vid granskning av detsamma i ögonen, att lönetillskottet för personalen vid lokalförvaltningen samt kust- och gränsbevakningen hållits, såsom kommissionen uttrycker förhållandet, inom något snävare gränser än för åtskilliga befattningshavare inom andra verk. Kommissionens motiv härför är, att tullstatspersonalen skulle vid senaste lönerегlering (år 1910) hava blivit relativt väl tillgodosedd i förhållande till exempelvis befattningshavare vid kommunikationsverken. I anledning härav tillåter styrelsen sig erinra, dels att vid sagda lönerегlering avlöningarna för samtliga tjänstemän av högre grad, med undantag av kammarskrivare, inspektorer och tullfiskaler, bestämdes ej oväsentligt lägre än vad 1908 års tullstatskommission föreslagit, dels ock att det sedan gammalt ansetts av statsverkets eget välförstådda intresse betingat, att avlöningen för tullverkets personal skulle utgå med något högre belopp än avlöningen för tjänst innehavare i motsvarande ställning inom vissa andra statens verk. Kommissionen för gemensamma avlöningsbestämmelser synes emellertid, att döma av nyssnämnda motivering för ett lägre lönetillskott åt tullverkets personal än åt personalen vid andra verk, icke vilja godkänna sagda uppfattning, liksom kommissionen även anser, att en kammarskrivare i tullverket är att jämföra med stationsskrivare, manliga postexpeditörer och telegrafassistenter. Mot denna kommissionens uppfattning kan generaltullstyrelsen icke underlåta att inlägga sin gensaga. Beträffande skälen för ovanberörda, sedan gammalt hävdade uppfattning, att tullverkets personal bör i avlöningshänseende stå något framför andra verks personal, tillåter styrelsen sig hänvisa till vad 1908 års tullstatskommission därom anfört (betänkande I sid. 207); och dessa skäl äga enligt styrelsens uppfattning allt fortfarande full giltighet, ja de kunna, till följd av den nya tulltaxan och de ökade krav, denna ävensom den fortgående utvecklingen av tullagstiftningen i dess helhet ställa på tullverkets personal, utan allt tvivel sägas hava ytterligare vunnit i styrka sedan tiden för berörda uttalande. Även åt avlöningskommissionens påstående, att kammarskrivare är att likställa med stationsskrivare, postexpeditör eller telegrafassistent, kan enligt styrelsens förmenande tillerkännas allenast en jämförelsevis begränsad giltighet. Påståendet torde måhända kunna anses riktigt beträffande en del vid större tullförvaltningar eller tullförvaltningsavdelningar med enklare kontorsgöromål sysselsatta kammarskrivare, men icke beträffande det övervägande flertalet sådana tjänstemän, nämligen de, som vid de större förvaltningarna äro sysselsatta uteslutande med tullbehandlingsgöromål, samt de, som vid medelstora eller mindre tullförvaltningar handlägga alla slag av tullgöromål. Framför allt tullbehandlingsgöromålen ställa mycket stora krav på tjänstemännen; de fordra icke blott omfattande varukännedom och kunskaper samt god omdömesförmåga utan även, med hänsyn särskilt till den självständiga verksamhet, ofta långt från tjänstelokalen, som därvid utövas av förrättningsmannen, fasthet i karaktären och förmåga att göra sin mening gällande gent emot trafikens intressen, vilka oftast gå i motsatt riktning mot det av tjänstemannen representerade statens intresse. Att göromål av så ansvarsfull och i allmänhet krävande beskaffenhet skulle, annat än möjligen undantagsvis, tillkomma stationsskrivare, postexpeditörer eller telegrafassistenter, vågar styrelsen betvivla.

Om alltså generaltullstyrelsen, ehuru densamma för sin del icke kan god-

känna kommissionens motivering för storleken av det ifrågasatta lönetillägget åt tullverkets personal, likväl icke nu vill göra framställning om höjning av detsamma. beror detta i främsta rummet på farhågan, att ett försök i sådan riktning skulle kunna äventyra eller åtminstone på obestämd tid uppskjuta en åtgärd, som lär vara av verkligt behov påkallad, och vidare på förhoppningen, att vid den definitiva lönereglering för tullverket, som ställts i utsikt, möjlighet skall beredas att framföra och göra gällande de synpunkter, som enligt styrelsens mening tala för att lönetillägget åt tullpersonalen bestämmas till åtminstone samma belopp som åt befattningshavare i andra verk. Att förväntningar på ett högre lönetillskott hysts hos tullpersonalen, torde emellertid kunna antagas och framgår för övrigt av hoföljande, från centralstyrelsen för Sveriges tullmannaförening till generaltullstyrelsen ingivna framställning.

Mot kommissionens förslag beträffande provisoriskt lönetillägg åt vissa hos styrelsen anställda befattningshavare har styrelsen — som antager, att förutsättningen för förste vaktmästarens och vaktmästarnas uteslutande från lönetillägg för år 1919 är, att frågan om reglering av dessa befattningshavares avlöningsförmåner vinner sin lösning så tidigt, att förhöjd avlöning må tillkomma dem för sagda år — ansett sig icke böra framställa någon erinran, om också styrelsen icke kan undgå att finna kommissionens motivering för att befattningshavare hos styrelsen skulle sättas i en mindre gynnsam ställning än befattningshavare hos andra av kommissionen behandlade centrala ämbetsverk väl svag.

Genom nådigt beslut den 12 november 1915 har Eders Kungl. Maj:t förklarat, att befattningen såsom kustbevakningschef i Skåne och Blekinge skulle tillsättas allenast medelst förordnande; och vidare har Eders Kungl. Maj:t enligt nådigt brev till generaltullstyrelsen den 22 december 1916, bland annat, förordnat, att lediga eller ledigblivande tjänster av lägre grad vid tullverkets kustbevakning skulle tillsättas allenast medelst förordnande tills vidare, med rätt för de sålunda förordnade och för dem, som i omedelbar eller medelbar succession efter dessa erhöles stadigvarande förordnande, att åtnjuta full begynnelseavlöning jämte övriga till tjänsten hörande förmåner. Då billighet lär krävas, att sålunda förordnade tjänstemän komma i åtnjutande av såväl ortstillägg som avlöningstillägg, men det måhända kan anses tvivelaktigt, huruvida med tillämpning av de utav kommissionen föreslagna bestämmelser sådana förmåner kunna beredas dem, hemställer styrelsen i underdånighet,

att tjänsteman, som erhållit stadigvarande förordnande att bestrida ledig tjänst vid tullverkets kustbevakning, ävensom tjänsteman, på stadigvarande sätt förordnad i omedelbar eller medelbar succession efter sålunda förordnad tjänsteman, måtte erhålla ej mindre ortstillägg än även avlöningstillägg enligt samma grunder och med samma villkor, som kunna vardas bestämda för ordinarie tjänstemän samt tjänstemän å extra stat eller i succession efter dem förordnade tjänstemän.

Vad slutligen beträffar kommissionens förslag rörande skyldighet för befattningshavare vid lokalförvaltningen samt kust- och gränsbevakningen att under vissa förhållanden såsom villkor för lönetilläggets åtnjutande avstå viss andel av extra inkomster enligt den s. k. sporteltaxan, är detta förslag grundat på den uppfattning, att berörda extra inkomster skulle endast delvis hava karaktären av övertidsersättning men i många fall vore att anse såsom sportler i egentlig mening, samt att i fall, då sportelinkomsten steg till mera avsevärt belopp, en löneför-

bättring i samma omfattning, som för övriga befattningshavare, icke vore av behovet påkallad. Gent emot detta tillåter styrelsen sig invända, att de extra inkomster, som enligt sporteltaxan tillfalla *tjänstemännen* — med undantag för ersättning enligt resereglementet — städse utgöra ersättning för å övertid verkställda tjänstförrättningar; vad däremot beträffar enligt samma taxa utgående ersättning för å tjänstgöringstid verkställda förrättningar tillfaller denna, med nämnda undantag, tullverket. Den ena av de grunder, på vilka kommissionen stött sitt ifrågavarande förslag, torde alltså icke vara giltig. Huruvida och i vad mån giltighet bör tillerkännas den andra av ovanberörda grunder, därom kunna ju delade meningar råda. 1908 års tullstatskommission uttalade, såsom även avlöningskommissionen omförmäler, såsom sin uppfattning, att ifrågavarande extra inkomster, vilka utgjorde ersättning för uppoffrad vila och fritid, icke borde tagas i betraktande vid bestämmandet av tulltjänstemännens avlöning; och denna uppfattning torde hava godkänts vid 1910 års löneroglering. Då nu emellertid frågan om tulltjänstemännens extra inkomster läser i hela dess omfattning komma under omprövning vid det pågående arbetet med tullverkets omorganisation, vill styrelsen, utan att för närvarande taga någon bestämd ståndpunkt till spörsmålet om sådana inkomsters inverkan på avlöningen, av samma skäl, som förut andragits i fråga om lönetilläggets belopp, icke nu framställa något förslag om ändring eller bortfallande av ifrågavarande villkor för tilldelande av lönetillägg åt tullpersonalen.

I detta sammanhang torde emellertid böra omförmälas, dels att vissa tulltjänstemän tillkommande extra inkomster hava karaktären av verkliga sportler i tjänsten, t. ex. lösen för vissa intyg, mätbrevslösen m. m., dels att på några få platser tulltjänstemän, som enligt särskilda överenskommelser verkställa uppbörd av vissa avgifter till vederbörande kommun, härför åtnjuta ersättning av denna. Vad beträffar det förra slaget av dessa extra inkomster, torde desamma, åtminstone under normala förhållanden, uppgå till jämförelsevis obetydliga belopp. Motsvarighet till sådana extra inkomster torde förefinnas inom många grenar av förvaltningen. Vidkommande åter det andra slaget av ovanberörda, tulltjänstemans tillkommande extra inkomster — vilka endast på två ställen, nämligen i Stockholm och Göteborg, uppgå till mera avsevärda belopp — torde få erinras, att före 1910 års reglering *hela* den ersättning, som utbetalades av vederbörande kommun, tillföll tjänstemännen, men att detta förhållande med ingången av år 1911 ändrades, så att numera endast tre fjärdedelar av ersättningen tillfalla tjänstemännen såsom gottgörelse för bestyret och därmed förenat ekonomiskt ansvar, under det att en fjärdedel tillfaller statsverket såsom gottgörelse för arbetskraft m. m., som vid bestyrets fullgörande tillhandahålles av detta.

Kommissionen har icke ifrågasatt, att någotdera av nu omförmälda slag av extra inkomster skulle tagas i betraktande vid bestämmandet av villkoren för tulltjänstemännens rätt till lönetillägg. Icke heller enligt styrelsens uppfattning bör sådant ifrågakomma. Förstnämnda verkliga sportelinkomster uppgå såsom ovan nämnts i allmänhet endast till jämförelsevis obetydliga belopp och synas lika litet i tullverket som inom övriga verk, där inkomster av sådant slag förekomma, böra minska utsikten att erhålla lönetillägg eller inverka till nedsättning av dettas belopp. Och vad beträffar ersättningen för uppbörd av kommunala avgifter torde fog ej kunna anses förefinnas för att, efter den med ingången av år 1911 inträdda

förändringen, nu ytterligare beskära den andel därav, som tillfaller tulltjänstemännen, för vilka uppbörden av dessa avgifter medför såväl ökat arbete som ekonomisk risk.

Remissakten varder härmed återställd.

Stockholm den 4 april 1918.

Underdånigast

H. THEMPTANDER.

E. Beyer,
föredragande.

Ture Alsén.

John Ewerlöf.

Ernst Schönaich.

Ed. Linders.